REGULAMENT

privind utilizarea sistemelor de inteligență artificială în activitatea educațională și instituțională din Colegiul Național „Traian Lalescu” din Reșița

1. Scop și domeniu de aplicare

Prezentul regulament stabilește reguli unitare pentru selectarea, aprobarea și utilizarea sistemelor de inteligență artificială (IA) de către personal, elevi și, în măsura în care participă la activități școlare, părinți/reprezentanți legali sau alte persoane autorizate.

Regulamentul urmărește utilizarea IA în beneficiul procesului educațional, cu protejarea interesului superior al elevului, a vieții private, a datelor cu caracter personal, a integrității academice, a securității, a nediscriminării, a accesibilității și a drepturilor de autor.

Prevederile se aplică atât instrumentelor IA independente, cât și funcțiilor IA integrate în platforme educaționale, aplicații de productivitate, sisteme de evaluare, instrumente de analiză, servicii de generare de text, imagine, audio, video ori cod și alte servicii similare.

2. Cadrul normativ de referință

Act/document	Relevanță
Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare	Drepturile și obligațiile participanților, integritatea, nediscriminarea și răspunderea disciplinară
OME nr. 5726/2024 – ROFUIP, cu modificările și completările ulterioare	Metodologia activităților online/hibrid; definește IA și impune cerințe de fiabilitate, echitate, siguranță și respectare a GDPR
OME nr. 5707/2024 – Statutul elevului	Drepturi, obligații, procedura și sancțiunile disciplinare aplicabile elevilor
Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR) și Legea nr. 190/2018	Legalitatea prelucrării, minimizarea datelor, transparență, securitate, drepturile persoanelor și evaluarea impactului
Regulamentul (UE) 2024/1689 privind inteligența artificială (AI Act), cu modificările și completările ulterioare	Alfabetizare în domeniul IA, practici interzise, transparență și cerințe pentru anumite utilizări cu risc ridicat
OME nr. 4831/2018 – Codul-cadru de etică	integritate, confidențialitate, viață privată, interesul superior al elevului și combaterea fraudei intelectuale
Legea nr. 272/2004;	Protecția și drepturile copilului, viață privată, imagine și demnitate
Regulamentele și procedurile interne ale unității	Regulamentul de organizare și funcționare Politica GDPR Securitatea IT Procedurile operaționale

3. Definiții

Termen	Definiție
Sistem de IA	sistem bazat pe mașini care, pentru obiective explicite sau implicite, poate genera rezultate precum predicții, conținut, recomandări sau decizii.
IA generativă	sistem capabil să genereze text, imagini, audio, video, cod ori alte conținuturi.
Date personale	orice informație privind o persoană fizică identificată sau identificabilă.
Date confidențiale	informații care nu sunt destinate divulgării publice: date personale, cataloage, evaluări nominale, documente medicale/CES, subiecte nepublice, parole, documente interne etc.
Deepfake/conținut sintetic realist	conținut audio-vizual generat ori manipulat tehnologic care poate crea impresia falsă că o persoană a spus, a făcut sau a trăit un anumit fapt.
Decizie semnificativă	decizie care poate influența în mod important nota, accesul la oportunități educaționale, disciplina, orientarea ori situația școlară a unei persoane.
Instrument aprobat	instrument evaluat și acceptat pentru utilizare instituțională, conform procedurilor interne.

4. Principii obligatorii

- legalitate, necesitate și proporționalitate;
- interesul superior al elevului și protejarea demnității, vieții private și autonomiei;
- supraveghere umană reală: IA asistă, dar nu înlocuiește responsabilitatea profesională;
- transparență privind utilizarea relevantă a IA și limitele acesteia;
- echitate, nediscriminare și verificarea riscului de bias;
- minimizarea datelor și utilizarea cu prioritate a datelor anonimizate/pseudonimizate;
- securitate, control al accesului și utilizarea conturilor/instrumentelor aprobate;
- integritate academică și respectarea drepturilor de autor;
- accesibilitate și alternative pentru elevii care nu pot utiliza un instrument din motive obiective;
- verificarea critică a rezultatelor: un rezultat generat de IA nu este tratat ca sursă autoritativă prin el însuși.

5. Reguli de aprobare a instrumentelor IA

5.1. Instrumentele care prelucrează date personale, se integrează cu baze de date ale școlii, influențează evaluarea ori monitorizează comportamentul elevilor nu se introduc în activitatea instituțională fără aprobarea conducerii și evaluarea, după caz, de către administratorul IT și responsabilului cu protecția datelor personale (RPD).

5.2. Înainte de aprobare se verifică:

- furnizorul și rolul GDPR;
- categoriile de date;
- scopul și retenția;
- locația prelucrării și transferurile;
- utilizarea datelor pentru antrenarea modelelor;
- cerințele de vârstă; securitatea; accesibilitatea; funcțiile de profilare/biometrie/monitorizare;
- posibilitatea ștergerii/exportului;
- termenii de utilizare.

5.3. Dacă utilizarea este susceptibilă să genereze un risc ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor, se evaluează necesitatea unei evaluări a impactului asupra protecției datelor (EIPD)/și a altor măsuri legale înainte de utilizare.

5.4. Instrumentele gratuite/publice pot fi utilizate pentru activități cu risc redus numai fără date personale ori confidențiale și cu respectarea termenilor serviciului.

6. Utilizări permise sau cu risc redus

- brainstorming, structurarea ideilor și schițe pentru proiectarea lecțiilor;
- generarea de exemple, exerciții, itemi ori explicații care sunt ulterior verificate și adaptate de cadrul didactic;
- corectare lingvistică, traducere, reformulare și simplificare a limbajului;
- sprijin pentru programare, simulări și creație digitală, cu verificarea rezultatului;
- generarea de variante de materiale fără date personale/confidențiale;
- sprijin de accesibilitate și adaptare, atunci când rezultatul este verificat și nu produce discriminare;
- utilizarea de către elevi în activități în care cadrul didactic a stabilit explicit că IA este permisă.

7. Utilizări care necesită aprobare și control sporit

- sisteme care contribuie la evaluarea rezultatelor învățării sau la feedback individual automatizat;
- profilarea sau predicția performanței, riscului de abandon, comportamentului ori nevoilor elevului;
- sisteme de monitorizare/proctoring în timpul testelor;
- sisteme biometrice ori de recunoaștere facială, în măsura în care o utilizare ar fi permisă de lege;
- chatboți sau asistenți IA integrați cu conturile școlare ori cu date personale;
- sisteme care pot influența accesul, admiterea, repartizarea, nivelul educațional sau alte decizii cu impact semnificativ.

Aceste utilizări se realizează numai după evaluarea juridică, tehnică și de protecție a datelor necesară și numai dacă sunt îndeplinite cerințele legale aplicabile la data utilizării.

8. Utilizări interzise

- introducerea în servicii IA publice/neaprobate a datelor personale ori confidențiale ale elevilor sau personalului;
- utilizarea unui rezultat IA ca unic temei pentru acordarea unei note, aplicarea unei sancțiuni sau adoptarea unei decizii educaționale semnificative;
- deducerea/recunoașterea emoțiilor elevilor sau personalului în instituția de învățământ, cu excepțiile strict prevăzute de lege pentru motive medicale sau de siguranță;
- utilizări manipulative, discriminatorii, de punctaj social ori alte practici interzise de AI Act;
- crearea sau distribuirea de deepfake-uri ori conținut sintetic pentru hărțuire, intimidare, umilire, discreditare, șantaj, fraudă sau atingerea vieții private și imaginii unei persoane;
- crearea ori distribuirea de conținut sexual/intim falsificat sau manipulat privind o persoană;
- folosirea IA pentru acces neautorizat la conturi/sisteme, furt de credențiale, phishing, malware sau alte activități ilicite;
- introducerea în instrumente IA a subiectelor, baremelor ori materialelor confidențiale de evaluare înainte de momentul autorizat;
- folosirea IA pentru fabricarea de surse/date, falsificarea identității, eludarea evaluării, plagiat sau prezentarea ca proprie a unei lucrări generate în condiții contrare instrucțiunilor cadrului didactic.

9. Reguli aplicabile cadrelor didactice

- Cadrul didactic stabilește scopul pedagogic și verifică relevanța folosirii IA.
- Orice material generat sau adaptat cu IA este verificat pentru acuratețe, actualitate, limbaj adecvat, bias, surse și compatibilitate cu programa.
- Cadrul didactic nu introduce date personale/confidențiale în instrumente neaprobate.
- IA poate sprijini evaluarea, dar nota/calificativul și feedbackul final sunt asumate de cadrul didactic.
- Nu se utilizează „detectoare de IA” ca probă unică sau concludentă de fraudă. Orice suspiciune se verifică prin analiză umană și, după caz, prin discuție/oral/practic cu elevul.
- Pentru fiecare sarcină relevantă se comunică elevilor dacă și în ce condiții este permisă utilizarea IA.
- Atunci când utilizarea unui instrument extern este obligatorie pentru o sarcină, se oferă o alternativă echitabilă dacă elevul nu îl poate utiliza din motive de vârstă, acces, dizabilitate, confidențialitate ori termeni ai serviciului.

10. Reguli aplicabile elevilor

- Elevul respectă regimul de utilizare IA comunicat de cadrul didactic pentru fiecare sarcină.
- Elevul declară utilizarea IA atunci când acest lucru este solicitat și poate descrie contribuția proprie.
- Elevul verifică informațiile și sursele înainte de a integra rezultatul IA într-o lucrare.
- Elevul nu introduce date personale/confidențiale proprii sau ale altor persoane în instrumente neaprobate.
- Elevul nu folosește IA pentru a se substitui propriei activități în situațiile în care sarcina urmărește evaluarea individuală și IA este interzisă sau limitată.
- Elevul este obligat să eticheteze materialele elaborate cu ajutorul IA.
- Elevul nu generează, publică sau distribuie conținut prejudiciabil, discriminatoriu, ilegal, intimidant ori falsificat cu ajutorul IA.

11. Regimul utilizării IA în teme, proiecte și evaluări

Cadrul didactic poate utiliza, în funcție de scopul sarcinii, unul dintre următoarele regimuri:

Regim	Descriere	Exemplu de cerință
IA interzisă (FIA)	Sarcina trebuie realizată fără IA generativă.	„Lucrarea se realizează fără utilizarea IA generative.”
IA limitată (LIMIA)	IA este permisă doar pentru activități precizate, de ex. brainstorming, corectare lingvistică.	„Poți utiliza IA pentru idei și corectare, nu pentru redactarea răspunsului final.”
IA permisă cu declarare (DIA)	IA poate fi utilizată, dar contribuția trebuie declarată și rezultatul verificat.	„Menționează instrumentul și modul în care l-ai folosit.”
IA integrată (IAINT)	Utilizarea IA face parte explicit din competența evaluată.	„Compară răspunsul IA cu surse și identifică erori/bias.”

Nerespectarea regimului comunicat poate constitui încălcare a integrității academice.

Efectul asupra evaluării trebuie să fie legat de competențele demonstrate și de criteriile comunicate, nu să fie utilizat ca sancțiune disciplinară mascată.

Dacă autenticitatea unei lucrări este incertă, cadrul didactic poate solicita, în limitele regulilor de evaluare, o verificare orală/practică sau o refacere controlată pentru a stabili nivelul real al competențelor.

12. Protecția datelor și confidențialitatea

- Se aplică principiile GDPR: legalitate, transparență, minimizare, limitarea scopului, exactitate, limitarea stocării, integritate și confidențialitate.
- Datele personale ale minorilor, datele de sănătate/CES, imaginile, vocea, evaluările nominale și alte date sensibile nu se introduc în instrumente de IA.
- Dacă furnizorul prelucrează date în numele școlii, se verifică existența garanțiilor și a cadrului contractual necesar.
- Datele introduse în sistemele IA se reduc la minim; se preferă anonimizarea/pseudonimizarea.
- Orice incident de divulgare ori acces neautorizat se raportează imediat conducerii/RPD.

13. Drepturi de autor, surse și conținut sintetic

- Nu se încarcă în instrumente IA opere integrale, baze de date, manuale, teste comerciale sau alte materiale protejate dacă legea, licența ori contractul nu permit.
- Sursele originale se verifică și se indică potrivit regulilor disciplinei; IA nu înlocuiește o sursă factuală verificabilă.
- Conținutul sintetic realist utilizat în scop educațional se marchează atunci când există risc de confuzie cu un conținut autentic.

- Se respectă dreptul la imagine, voce, demnitate și viață privată.

14. Drepturile persoanelor vizate de utilizarea IA

- dreptul de a fi informat, într-o formă adecvată, când IA are un rol relevant în activitatea educațională;
- dreptul ca o decizie educațională semnificativă să fie supusă controlului uman și să poată fi explicată/contestată în condițiile legii;
- dreptul la nediscriminare și la corectarea efectelor produse de un rezultat eronat ori părtinitor;
- dreptul la protecția datelor și exercitarea drepturilor GDPR;

15. Incidente și raportare

Orice persoană care constată un incident asociat IA – divulgare de date, conținut periculos, deepfake, fraudă, bias/discriminare, utilizare neautorizată, afectarea evaluării ori compromiterea unui cont – îl raportează fără întârziere prin canalul intern stabilit.

Conducerea poate dispune suspendarea temporară a instrumentului pentru cazul analizat, conservarea proporțională a probelor necesare, remedierea efectului asupra elevului și reevaluarea aprobării instrumentului. Dacă incidentul implică date personale, siguranța copilului sau posibile fapte ilicite, se aplică și procedurile speciale corespunzătoare.

16. Abateri și măsuri aplicabile elevilor

Regulamentul intern poate califica drept abateri disciplinare încălcările prezentului regulament produse în cadrul activităților școlare/extrașcolare, inclusiv online.

Colegiul Național „Traian Lalescu” nu creează sancțiuni noi față de cele prevăzute de regulamentul intern. Sancțiunile se individualizează în funcție de gravitate, intenție, repetare, prejudiciu, vârstă și circumstanțe, cu respectarea dreptului la apărare.

Aplicarea sancțiunilor lor este supusă limitelor și procedurilor din Statutul elevului și Regulamentul de organizare și funcționarea al Colegiului Național „Traian Lalescu” din Reșița.

Nu se aplică sancțiuni colective.

Elevul și părinții/reprezentanții legali sunt informați în scris asupra abaterii, iar elevul beneficiază de dreptul la apărare și de posibilitatea contestării sancțiunii.

17. Abateri și răspunderea personalului

Încălcarea cu vinovăție a prezentului regulament de către personal constituie abatere disciplinară dacă reprezintă încălcarea obligațiilor legale, a fișei postului, a regulamentelor interne, a confidențialității, a normelor de etică ori a drepturilor elevilor.

Constituie abateri disciplinare și se sancționează conform Regulamentului de organizare și funcționarea al Colegiului Național „Traian Lalescu” din Reșița:

- introducerea neautorizată a datelor elevilor în servicii IA;
- utilizarea IA pentru evaluare sau sancționare fără control uman adecvat;
- folosirea unor practici IA interzise de lege;
- generarea/distribuirea de conținut prejudiciabil ori discriminatoriu;
- încălcarea repetată a regulilor de securitate, confidențialitate sau aprobare a instrumentelor;
- prezentarea cu bună știință a unor rezultate IA neverificate ca informație oficială, dacă produce ori poate produce consecințe semnificative.

Pentru personalul didactic de predare, sancțiunile disciplinare se aplică potrivit Legii nr. 198/2023 și pot include, în funcție de gravitate: avertisment scris; reducerea salariului de bază, în condițiile legii; suspendarea temporară a anumitor drepturi profesionale prevăzute de lege; desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă.

Pentru personalul didactic auxiliar și administrativ se aplică regimul disciplinar prevăzut de legislația specială și/sau Codul muncii, după caz. Nicio sancțiune nu se aplică în afara procedurii legale de cercetare disciplinară.

18. Măsuri pedagogice distincte de sancțiunea disciplinară

Pentru încălcările legate de integritatea academică, cadrul didactic va utiliza măsuri pedagogice menite să stabilească nivelul real al competențelor, precum:

- solicitarea explicării procesului de lucru;
- verificare orală/practică;
- refacerea totală sau parțială a sarcinii în condiții controlate;
- activități remediale privind citarea, sursele și utilizarea etică a IA.

Aceste măsuri nu sunt sancțiuni disciplinare și nu înlocuiesc procedura legală dacă fapta constituie abatere.

Nota/calificativul trebuie să reflecte competențele și rezultatul evaluării conform criteriilor comunicate, nu să funcționeze ca sancțiune pentru conduită.

19. Procedura minimală de analiză a unei abateri IA

1. sesizarea/constatarea și consemnarea faptelor relevante;
2. păstrarea numai a probelor necesare și respectarea confidențialității;
3. informarea persoanei vizate și, pentru elevul minor, a părintelui/reprezentantului legal, conform procedurii aplicabile;
4. ascultarea punctului de vedere și verificarea contextului, inclusiv a instrucțiunilor privind IA comunicate anterior;
5. evaluarea gravității, intenției, repetării și prejudiciului;
6. separarea consecințelor pedagogice de sancțiunea disciplinară;
7. aplicarea sancțiunii cu posibilitatea contestării;
8. măsuri de remediere, consiliere, instruire și prevenire a repetării.

20. Responsabilități

Rol	Responsabilități
Consiliul de administrație	Aprobă regulamentul.
Director / director adjunct	Stabilește instrumentele aprobate și măsurile instituționale; Dispune analiza incidentelor și instruirea.
RPD	Consiliază privind GDPR, EIPD, furnizorii, transparența și incidentele de date.
Administrator IT / informatician	Evaluează securitatea. Administrează accesul. Aplică măsuri tehnice. Sprijină analiza incidentelor.
CEAC	Monitorizează aplicarea regulilor și nevoile de formare fără a substitui organele disciplinare.
Cadre didactice	Stabilesc regimul IA pentru sarcini. Verifică rezultatele. Protejează datele și integritatea evaluării.
Elevi	Respectă regulile comunicate. Declară utilizarea când se solicită,. Protejează datele. Nu folosesc IA pentru fraudă ori prejudicierea altora.
Părinți/reprezentanți legali	Sprijină respectarea regulilor. Informează școala despre incidente relevante.

21. Dispoziții finale

1. Regulamentul se completează cu legislația în vigoare, Statutul elevului, ROFUIP, Codul-cadru de etică, politica GDPR și celelalte proceduri interne.
2. În caz de conflict, norma juridică superioară prevalează.
3. Regulamentul se revizuiește la modificarea legislației, la introducerea unor sisteme IA cu impact semnificativ sau după incidente relevante.
4. Prevederile privind abaterile și conduita pot fi preluate în Regulamentul intern, fără a extinde ori modifica sancțiunile stabilite de lege.
5. Colegiul Național „Traian Lalescu" din reșița organizează periodic informări și activități de alfabetizare în domeniul IA pentru personal și, într-o formă adaptată vârstei, pentru elevi.
   Teme orientative:
   - limitele și erorile IA
   - halucinațiile IA
   - verificarea surselor
   - biasul
   - protecția datelor
   - securitatea
   - drepturile de autor
   - deepfake-urile
   - integritatea academică.